

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата економічних наук, доцента

Полякової Юлії Володимирівни

на дисертаційну роботу

Доскочинської Любові Семенівни “Світові ринки

дорогоцінних металів в умовах фінансової глобалізації”,

подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – світове господарство і

міжнародні економічні відносини

Актуальність теми дослідження

Сучасний етап розвитку світової економіки характеризується активним розвитком глобалізаційних процесів, зокрема у фінансовій сфері. Попри такі позитивні сторони фінансової глобалізації для країн, що розвиваються, як зростання міжнародного руху капіталу, передача технологій, залучення інвестиційних ресурсів, тощо, зростає також і відкритість економік до зовнішнього впливу, а тому виникає необхідність пошуку страхових резервів для держави, які могли б послабити негативні аспекти глобалізації для фінансової сфери.

В умовах глобальної економіки сучасні світові ринки дорогоцінних металів динамічно трансформуються під впливом структурних та функціональних чинників внаслідок нових технологічних досягнень та розвитку світової фінансової системи загалом. Змінюється не лише структура ринків, але й функції, властивості та роль дорогоцінних металів у глобальній економіці. Світовий ринок є чутливим до їх цінових коливань, що безпосередньо відбивається на діловій активності у різних галузях економіки.

Дослідження кон'юнктури ринків та підходів щодо формування цін на дорогоцінні метали є багатофакторними процесами, врахування яких має вагомє значення для формування золотовалютних резервів країни, забезпечення стабільності фінансової системи та проведення операцій із дорогоцінними металами, що набуває актуальності для багатьох країн світу та України, зокрема, в умовах глобалізаційних змін.

Таким чином, проблематика розвитку світових ринків дорогоцінних металів залишається актуальною і потребує проведення наукових досліджень. У цьому контексті варто наголосити на своєчасності та науково-практичній цінності представленої дисертаційної роботи.

Ступінь достовірності та обґрунтованості наукових положень, результатів, висновків та рекомендацій дисертації

Характер викладу матеріалу в дисертації є логічним і підпорядкованим досягненню заявленої теми дослідження. Визначення мети, своєю чергою, відповідає обраним об'єкту і предмету дослідження, а також сукупності методів і прийомів наукового пізнання, які використовувалися в процесі дослідження. Завдання, які розв'язує автор дисертації, за обсягом, глибиною висвітлення та переконливістю аргументів, свідчать про ґрунтовний аналіз окресленої проблематики та важливість теоретико-методичних і прикладних підходів до аналізу впливу факторів на ціни дорогоцінних металів, а також подальшим дослідженням перспектив використання цих активів у якості фінансових резервів та страхового фонду держави. Дисертант продемонструвала володіння сучасними методами наукового дослідження проблем економічного спрямування.

Отримані результати є достатньо достовірними і обґрунтованими, що підтверджується, серед іншого, репрезентативністю дослідницько-аналітичної та статистичної бази. Автором використано сукупність загальнонаукових методів пізнання та спеціальних методів економічних досліджень, вдало застосовано принцип єдності теорії та практики, а також економетричного і кореляційного аналізу.

Належний науковий рівень основних положень дисертації забезпечується використанням праць провідних українських і зарубіжних вчених, при цьому слід наголосити, що переважну більшість використаних джерел дисертаційної роботи становлять саме закордонні видання. У дослідженні використано широкий спектр статистичних та аналітичних матеріалів Світового Банку,

Всесвітньої ради золота, Лондонської асоціації учасників ринку дорогоцінних металів, Організації економічного співробітництва та розвитку, Федерального резервного банку США, Міжнародного валютного фонду тощо.

Наукова новизна положень, висновків та результатів дисертації

У дисертаційній роботі Л. С. Доскочинської сформульовано та обґрунтовано положення, висновки та пропозиції, які мають наукову новизну та прикладне застосування. Наукові положення сформульовані автором самостійно й відображають особистий внесок дисертанта у розвиток досліджуваної проблематики. Положення, що розкривають наукову новизну роботи, викладені чітко, послідовно та системно.

Основним положенням, що відображає новий авторський науковий підхід, є представлений економетричний аналіз впливу чинників, а саме індексу долара та процентної ставки в США, ставки LIBOR, рівня інфляції та світової ціни нафти на реальні і номінальні світові ціни золота і срібла у до кризовий період та після нього. Дисертантом доведено, що до кризи 2008 року статистично значимим в побудованій моделі був вплив індексу долара США і світових цін нафти, тоді як після кризи, одночасно зі структурними зрушеннями змінилася і значущість незалежних змінних в побудованих регресіях. Також було змодельовано вплив глобалізаційних процесів і окремих макроекономічних показників на ціни золота і срібла (с. 130-133, 147-149).

У роботі набув подальшого розвитку аналіз взаємозв'язків між глобалізацією у фінансовій сфері і цінами золота та срібла на світовому ринку, а також обсягом золотих резервів в Україні та у світі (с. 119-121, 131, 149).

Автором проведено дослідження прибутковості депозитів у дорогоцінних металах та національній валюті і зроблено висновок, що в Україні більш прибутковими є депозити у дорогоцінних металах. Також показано тенденцію до зростання частки золота у золотовалютних резервах,

що зумовлено знеціненням паперових грошей в країнах, що розвиваються (с. 67-71, 139-140).

Набули подальшого розвитку принципи використання дорогоцінних металів перед офіційним процесом демонетизації і після нього, а також аналіз основних етапів розвитку світових ринків дорогоцінних металів в умовах фінансової глобалізації (с. 26-28, 37, 53, 59-70, 78-84, 87-92, 103).

Вдосконалено визначення світового ринку дорогоцінних металів, запропоновано трактувати його не лише як сукупність спеціальних центрів купівлі-продажу дорогоцінних металів за ринковими цінами, а й як сукупність економічних відносин між країнами з метою цілодобової торгівлі фізичним металом та похідними інструментами (с. 31).

Дисертантом запропоновано виділити чотири групи факторів впливу на ціни дорогоцінних металів відповідно до їхньої природи, а саме: фізичні, психологічні, економічні та політичні. До фізичних факторів віднесено обмежений обсяг запасів дорогоцінних металів і складність їх видобутку. До економічних – тенденції на валютному ринку, інфляція, дефіцит платіжного балансу рахунку поточних операцій, стан золотовалютних резервів. Політичні фактори впливу: обмеження на купівлю і торгівлю золотом, а також політичні конфлікти. До психологічних факторів дисертантом віднесено спекуляції на біржі, військові конфлікти, а також різні моделі поведінки споживачів (с. 36).

Основний зміст дисертаційного дослідження є чітко структурованим. Висновки є достатньо аргументовані та мають важливий теоретичний і прикладний характер. Оцінюючи обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, загалом, можна відзначити високий рівень теоретичного та методичного опрацювання автором основних аспектів досліджуваної теми.

Теоретична й практична цінність одержаних результатів дисертаційної роботи

Отримані в процесі дисертаційного дослідження наукові результати мають практичну цінність при формуванні державної монетарної політики. Результати дослідження були використані Львівським національним університетом імені Івана Франка в організації навчального процесу та розробці методичних матеріалів і наукових програм впродовж 2015-2016 навчального року для викладання дисциплін “Теорія грошей”, “Валютна політика” та “Міжнародні фінанси”.

Матеріали дисертаційного дослідження можуть бути корисними викладачам вищих навчальних закладів під час підготовки спеціалізованих навчальних курсів, лекцій і навчальних посібників з питань структури, функціонування і ціноутворення на ринку дорогоцінних металів, а також науковцям, які досліджують механізми ефективного хеджування інвестиційного портфеля за нестабільної економічної ситуації в країні.

Дисертація виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри міжнародного економічного аналізу і фінансів факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка.

Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових виданнях

Теоретичні положення, висновки та рекомендації, що викладені у дисертації Л. С. Доскочинської науково обґрунтовані, аргументовані, достовірні та відображають зміст дисертації.

За результатами дослідження опубліковано 10 наукових праць обсягом 3,02 авт. арк., з них 6 статей у фахових наукових економічних виданнях України і Польщі, 4 тези доповідей на наукових конференціях.

Публікації та автореферат повністю відображають зміст дисертаційної роботи. Аналіз публікацій автора дає змогу констатувати достатню повноту висвітлення основних наукових положень дисертації у науковій літературі.

**Дискусійні положення та зауваження щодо
змісту та оформлення дисертаційної роботи й автореферату**

Відзначаючи загалом високий науковий рівень дисертаційної роботи Л. С. Доскочинської, слід відзначити, що робота не позбавлена певних недоліків та дискусійних положень, до яких слід віднести такі:

По-перше, варто було детальніше зупинитися на особливостях формування золотовалютних резервів у розрізі країн з різним рівнем економічного розвитку з метою розробки пропозицій щодо дотримання оптимальних пропорцій золота та інших активів у структурі золотовалютних резервів цих груп країн.

По-друге, дисертаційна робота мала б вищу практичну цінність, якщо б містила результати економетричного аналізу впливу різноманітних факторів не лише на ціни золота і срібла, а й інших дорогоцінних металів та їх цінове співвідношення, що змінюються в залежності від циклічності економічного розвитку.

По-третє, дослідження структури попиту на дорогоцінні метали у світовій економіці є важливим елементом дисертаційної роботи, втім, на нашу думку, доцільно було б приділити увагу аналізу впливу попиту на дорогоцінні метали у реальному секторі економіки як одного з індикаторів розвитку світового господарства.

По-четверте, важливою складовою роботи, без сумніву, є оцінка динаміки та тенденцій операцій з фізичним золотом. Проте, дисертація значно виграла б, якби були більш детально проаналізовані й інші інструменти реалізації інвестиційних інтересів, зокрема похідні фінансові інструменти на позабіржових ринках, зокрема укладання форвардів, свопів та опціонів на золото.

Разом з тим, наведені вище зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного здобувачем дослідження і мають рекомендаційний характер.

Загальна оцінка дисертації та висновки

Дисертаційна робота Доскочинської Любові Семенівни на тему “Світові ринки дорогоцінних металів в умовах фінансової глобалізації” є самостійним дослідженням, яке відповідає вимогам МОН України, пп. 9, 11, 12 “Порядку присудження наукових ступенів”, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24 липня 2013 року із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 656 від 19.08.2015 р., а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.02 – світове господарство і міжнародні економічні відносини.

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук,
доцент кафедри міжнародних
економічних відносин Львівського
торговельно-економічного університету

Полякова Ю. В.

